VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

# Valtiovarainvaliokunta

## Valtionhallinnon toimintamenosäästöt ja tuottavuusohjelmat ml. henkilöstövaikutukset kehyskaudella

SARI OJANEN, NEUVOTTELUJOHTAJA
VALTIOVARAINMINISTERIÖ, VALTION TYÖMARKKINALAITOS
21.5.2024

# VNS 2/2024 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028

Taulukko 10. Valtion tuottavuusohjelman säästöt pääluokittain, milj. euroa*

| Pääluokka | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
|---|---|---|---|---|
| Eduskunta | 2,0 | 2,0 | 2,0 | 2,0 |
| Tasavallan presidentin kanslia | 0,5 | 0,7 | 0,9 | 0,9 |
| Valtioneuvoston kanslia | 7,9 | 9,9 | 16,9 | 16,9 |
| Ulkoministeriö | 9,1 | 9,1 | 9,1 | 9,1 |
| Oikeusministeriö | 17,9 | 15,4 | 25,7 | 25,7 |
| Sisäministeriö | 27,3 | 24,1 | 27,6 | 27,6 |
| Puolustusministeriö | 20,8 | 20,6 | 20,6 | 20,6 |
| Valtiovarainministeriö | 77,7 | 69,8 | 93,0 | 93,0 |
| Opetus- ja kulttuuriministeriö | 29,8 | 26,1 | 32,4 | 32,4 |
| Maa- ja metsätalousministeriö | 15,0 | 17,7 | 26,5 | 26,5 |
| Liikene- ja viestintäministeriö | 20,4 | 20,5 | 27,4 | 27,4 |
| Työ- ja elinkeinoministeriö | 24,7 | 26,9 | 40,5 | 40,5 |
| Sosiaali- ja terveysministeriö | 29,3 | 32,7 | 56,6 | 56,6 |
| Ympäristöministeriö | 4,9 | 5,5 | 9,4 | 9,4 |
| **Yhteensä**[1] | **292,0** | **285,4** | **393,0** | **393,0** |

1) Kokonaislukuihin sisältyy noin 4,5 milj. euroa hallinnonaloille kohdentamatonta säästöä.
* Taulukon luvut korjattu 25.4.2024 julkaisun jälkeen siten, että luvut vastaavat hallituksen määrärahapäätöksiä.

Lisätietoja säästöjen muodostumisesta löytyy tämän esityksen liitteestä 1.

Huom! Uusia sopeutustoimia ei kohdenneta siten, että ne vähentäisivät poliisien, rajavartijoiden, sotilaiden tai oikeudenhoidon ydintehtävien, kuten syyttäjien, tuomareiden ja vanginvartijoiden henkilöstömäärää.

# VNS 2/2024 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028

- Tällä hetkellä VM:lle on ilmoitettu **viidessä virastossa käynnissä olevista yt-neuvotteluista** (Ruokavirasto, Ruokavirasto / HKScan Finland Oy:n Paimion teurastamo, Ulkoministeriö / maahantulolupa-asioiden Kouvolan palvelukeskus, THL, Ara).
- Vuonna 2023 **henkilöstömenojen osuus virastoissa oli keskimäärin 56 %** kaikista menoista. Virastojen väliset vaihtelut olivat kuitenkin merkittäviä (suurimmillaan henkilöstömenojen osuus on 86 % ja pienimmillään 23 %, lisätietoja esityksen liitteestä 2).
- Virastojen siirtyvät erät vaihtelevat huomattavasti. Esimerkiksi **VM:n hallinnonalalla 2023 siirtyvät erät olivat 11 - 49 %** vuoden 2024 talousarvioon verrattuna. VM:n hallinnonalalla luku oli yhteensä 18 % (muutamalla pienellä iso prosentti).

# VNS 2/2024 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028

- Virastot toimivat hyvin eri periaatteilla. Nettobudjetoidut virastot saavat osan tuloistaan budjetista, osan ulkoa, mutta lähes kaikilla on myös momentti talousarviossa.
  - Suurin osa virastoista ovat nettobudjetoituja (eli monilla on myös jotain tuloja). Osalla nämä tulot ovat hyvin pieniä kokonaisuuteen verrattuna, esimerkkinä Vero (kts. kuva)
  - Palveluntuottajilla, esim. Valtori ja Palkeet, nettomenot hyvin pienet (kts. kuva).

**Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)**

| | 2022 toteutuma | 2023 varsinainen talousarvio | 2024 esitys |
|---|---|---|---|
| **Bruttomenot** | 432 432 | 400 779 | 428 743 |
| **Bruttotulot** | 5 310 | 3 700 | 3 700 |
| **Nettomenot** | 427 122 | 397 079 | 425 043 |
| **Siirtyvät erät** | | | |
| — siirtynyt edelliseltä vuodelta | 136 270 | | |
| — siirtynyt seuraavalle vuodelle | 119 829 | | |

Veron toiminnan tulot ja menot

**Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)**

| | 2022 toteutuma | 2023 varsinainen talousarvio | 2024 esitys |
|---|---|---|---|
| **Bruttomenot** | 61 165 | 60 811 | 69 794 |
| **Bruttotulot** | 59 502 | 58 811 | 63 347 |
| **Nettomenot** | 1 663 | 2 000 | 6 447 |
| **Siirtyvät erät** | | | |
| — siirtynyt edelliseltä vuodelta | 4 000 | | |
| — siirtynyt seuraavalle vuodelle | 4 000 | | |

Palkeiden toiminnan tulot ja menot

# VNS 2/2024 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028

- Muita keskitettyjä keinoja toteuttaa säästöjä (VKO:n näkökulmasta)
  - Tilojen tiivistäminen (sovittuja säästöjä tälle hallituskaudelle 37 milj. euroa).
  - Kehityshankkeiden lykkääminen tai aloitettujen kehityshankkeiden keskeyttäminen
  - Lomarahojen järjestely sopimuksin.
  - Henkilöstömäärän sopeuttaminen (Huom! Muutosneuvotteluita ei voi käynnistää ennen eduskunnan vuoden 2025 talousarviopäätöstä, irtisanomisaikojen vuoksi säästöt mahdollisia vasta kesästä 2025 eteenpäin.).
  - Toimintojen keskittäminen palvelukeskuksiin.

# LIITE 1
## Hallinnonalakohtaiset säästöt

1) Hallitusohjelmassa sovittujen säästöjen aikaistus:

| Aikaistus 2025 | Aikaistus |
|---|---|
| Eduskunta | 0,3 |
| Tasavallan presidentti | 0,1 |
| Valtioneuvoston kanslia | 1,2 |
| Ulkoministeriö | 0 |
| Oikeusministeriö | 2,8 |
| Sisäministeriö | 4,3 |
| Puolustusministeriö | 0,3 |
| Valtiovarainministeriö | 13 |
| Opetus- ja kulttuuriministeriö | 6,4 |
| Maa- ja metsätalousministeriö | 3,5 |
| Liikenne- ja viestintäministeriö | 4,6 |
| Työ- ja elinkeinoministeriö | 3,4 |
| Sosiaali- ja terveysministeriö | 9,1 |
| Ympäristöministeriö | 1 |
| Yhteensä | 50 |

| Pysyvä lisäsäästö | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
|---|---|---|---|---|
| Eduskunta | 4,4 | 4,4 | 4,4 | 4,4 |
| Tasavallan presidentin kanslia | 0,4 | 0,4 | 0,4 | 0,4 |
| Valtioneuvoston kanslia | 6,7 | 6,7 | 6,7 | 6,7 |
| Ulkoministeriö | 9,1 | 9,1 | 9,1 | 9,1 |
| Oikeusministeriö | 7,9 | 7,9 | 7,9 | 7,9 |
| Sisäministeriö | 12,5 | 12,5 | 12,5 | 12,5 |
| Puolustusministeriö | 19,7 | 19,7 | 19,7 | 19,7 |
| Valtiovarainministeriö | 35 | 35 | 35 | 35 |
| Opetus- ja kulttuuriministeriö | 8,8 | 8,8 | 8,8 | 8,8 |
| Maa- ja metsätalousministeriö | 8,4 | 8,4 | 8,4 | 8,4 |
| Liikenne- ja viestintäministeriö | 8,1 | 8,1 | 8,1 | 8,1 |
| Työ- ja elinkeinoministeriö | 17,8 | 17,8 | 17,8 | 17,8 |
| Sosiaali- ja terveysministeriö | 8,4 | 8,4 | 8,4 | 8,4 |
| Ympäristöministeriö | 2,7 | 2,7 | 2,7 | 2,7 |
| Yhteensä | 149,9 | 149,9 | 149,9 | 149,9 |

# LIITE 1

## Hallinto – arviot vaikutuksista, miljoonaa euroa

* pav = pitkän aikavälin vaikutus  Huom! Julkista taloutta vahvistavat toimet on esitetty taulukossa positiivisina ja menolisäykset negatiivisina lukuina.

| | | | | Julkinen talous yhteensä | | | | | | Valtio | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Kohde | Momentti | Toimenpiteet, mitä tullaan tekemään | Ajoitus | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 | pav* | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 | |
| Poliittiset avustajat | 23.01.02 | Avustajamäärä mitoitetaan edeltävää vaalikautta alemmalle tasolle. | 2024 | -2 | -2 | -2 | -2 | -2 | -2 | -2 | -2 | -2 | -2 | -2 | |
| Valtionhallinnon sekä muiden julkisen sektorin toimijoiden toiminnan tehostaminen | Useita, jako alla | Hallinnonalojen tuottavuusohjelmien valmistelu ja toimeenpano. Tuottavuusohjelmat sisältäisivät rakenteellisia toimia, tulojen lisäämistä, digitalisaation hyödyntämistä, toimitilojen käytön tehostamista sekä tehtävien uudelleenjärjestelyjä.<br>Kokonaisuuteen sisältyy valtion virastojen toimintamenojen lisäksi mm. Kansaneläkelaitos, Metsähallitus, vaalimenot sekä muita toimintamenotyyppisiä momentteja, kuten koulutuskorvaukset. | 2025 | **0** | **90** | **134** | **243** | **243** | **243** | **0** | **90** | **134** | **243** | **243** | |
| | 21. | Pääluokka: Eduskunta | | 0 | 0,2 | 0,7 | 2 | 2 | 2 | 0 | 0,2 | 0,7 | 2 | 2 | |
| | 22. | Pääluokka: Tasavallan presidentti | | 0 | 0 | 0,3 | 0,5 | 0,5 | 0,5 | 0 | 0 | 0,3 | 0,5 | 0,5 | |
| | 23. | Pääluokka: Valtioneuvoston kanslia | | 0 | 0 | 3 | 10 | 10 | 10 | 0 | 0 | 3 | 10 | 10 | |
| | 25. | Pääluokka: Oikeusministeriö | | 0 | 7 | 8 | 18 | 18 | 18 | 0 | 7 | 8 | 18 | 18 | |
| | 26. | Pääluokka: Sisäministeriö | | 0 | 10 | 12 | 15 | 15 | 15 | 0 | 10 | 12 | 15 | 15 | |
| | 27. | Pääluokka: Puolustusministeriö | | 0 | 0,8 | 0,9 | 0,9 | 0,9 | 0,9 | 0 | 0,8 | 0,9 | 0,9 | 0,9 | |
| | 28. | Pääluokka: Valtiovarainministeriö | | 0 | 30 | 35 | 58 | 58 | 58 | 0 | 30 | 35 | 58 | 58 | |
| | 29. | Pääluokka: Opetus- ja kulttuuriministeriö | | 0 | 15 | 17 | 24 | 24 | 24 | 0 | 15 | 17 | 24 | 24 | |
| | 30. | Pääluokka: Maa- ja metsätalousministeriö | | 0 | 3 | 9 | 18 | 18 | 18 | 0 | 3 | 9 | 18 | 18 | |
| | 31. | Pääluokka: Liikenne- ja viestintäministeriö | | 0 | 8 | 12 | 19 | 19 | 19 | 0 | 8 | 12 | 19 | 19 | |
| | 32. | Pääluokka: Työ- ja elinkeinoministeriö | | 0 | 4 | 9 | 23 | 23 | 23 | 0 | 4 | 9 | 23 | 23 | |
| | 33. | Pääluokka: Sosiaali- ja terveysministeriö | | 0 | 12 | 24 | 48 | 48 | 48 | 0 | 12 | 24 | 48 | 48 | |
| | 35. | Pääluokka: Ympäristöministeriö | | 0 | 1 | 3 | 7 | 7 | 7 | 0 | 1 | 3 | 7 | 7 | |
| Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta | 23.01.22 | Valtioneuvoston keskitetyn selvitys- ja tutkimustoiminnan (VNTEAS) lakkauttaminen. | 2024 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | |
| Puoluetuki | 23.20.50 | Alennetaan puoluetuen tasoa pysyvästi. | 2024 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | |
| Hallinnoalojen ja valtionhallinnon keskitetty tuottavuus-määräraha | 25.01.21<br>28.01.21<br>28.70.20 | Valtionhallinnon keskitetyn tuottavuusrahan ja oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusrahan tason pysyvä alentaminen. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmomentin lakkauttaminen. | 2024 | 2 | 5 | 11 | 24 | 24 | 24 | 2 | 5 | 11 | 24 | 24 | |
| **Yhteensä** | | | | **10** | **103** | **154** | **276** | **276** | **276** | **10** | **103** | **154** | **276** | **276** | |

# LIITE 2

## Henkilöstömenojen osuus toimintamenoista kirjanpitoyksiköittäin, lähde: Valtiokonttori, v. 2023

| Riviotsikot | 41 Henkilöstökulut |
|---|---|
| **21 Eduskunta** | **70 %** |
| 110 Eduskunta | 67 % |
| 111 Valtiontalouden tarkastusvirasto | 82 % |
| 112 Ulkopoliittinen instituutti | 70 % |
| **22 Tasavallan presidentti** | **57 %** |
| 120 Tasavallan presidentin kanslia | 57 % |
| **23 Valtioneuvoston kanslia** | **35 %** |
| 125 Valtioneuvoston kanslia | 35 % |
| **24 Ulkoministeriön hallinnonala** | **49 %** |
| 130 Ulkoministeriö | 49 % |
| **25 Oikeusministeriön hallinnonala** | **69 %** |
| 150 Oikeusministeriö | 84 % |
| 151 Rikosseuraamuslaitos | 59 % |
| 152 Syyttäjälaitos | 86 % |
| 153 Ulosottolaitos | 82 % |
| 154 Oikeusrekisterikeskus | 15 % |
| 155 Tuomioistuinlaitos | 79 % |
| **26 Sisäministeriön hallinnonala** | **67 %** |
| 200 Sisäministeriö | 70 % |
| 201 Rajavartiolaitos | 62 % |
| 217 Suojelupoliisi | 66 % |
| 220 Pelastusopisto | 45 % |
| 224 Poliisihallitus | 70 % |
| 232 Maahanmuuttovirasto | 65 % |
| 248 Hätäkeskuslaitos | 57 % |
| **27 Puolustusministeriön hallinnonala** | **43 %** |
| 250 Puolustusministeriö | 67 % |
| 251 Puolustusvoimat | 43 % |
| **28 Valtiovarainministeriön hallinnonala** | **51 %** |
| 213 Ahvenanmaan valtionvirasto | 74 % |
| 300 Valtiovarainministeriö | 68 % |
| 301 Valtiokonttori | 52 % |
| 302 Tulli | 63 % |
| 305 Verohallinto | 63 % |
| 306 Valtion taloudellinen tutkimuskeskus | 67 % |
| 308 Digi- ja väestötietovirasto | 41 % |
| 309 Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus | 52 % |
| 315 Rahoitusvakausvirasto | 34 % |
| 320 Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori | 23 % |
| 321 Tilastokeskus | 70 % |
| 360 Etelä-Suomen aluehallintovirasto | 79 % |
| **29 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala** | **57 %** |
| 600 Opetus- ja kulttuuriministeriö | 71 % |
| 603 Kansallisarkisto | 48 % |
| 605 Suomen Akatemia | 73 % |
| 606 Museovirasto | 51 % |
| 607 Suomenlinnan hoitokunta | 46 % |
| 660 Opetushallitus | 55 % |

# LIITE 2

## Henkilöstömenojen osuus toimintamenoista kirjanpitoyksiköittäin
## Lähde: Valtiokonttori, v. 2023

| | |
|---|---|
| **30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala** | **64 %** |
| 402 Maanmittauslaitos | 68 % |
| 410 Luonnonvarakeskus | 64 % |
| 430 Ruokavirasto | 58 % |
| 440 Maa- ja metsätalousministeriö | 75 % |
| **31 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala** | **50 %** |
| 450 Liikenne- ja viestintäministeriö | 74 % |
| 456 Väylävirasto | 72 % |
| 480 Liikenne- ja viestintävirasto | 38 % |
| 494 Ilmatieteen laitos | 62 % |
| **32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala** | **65 %** |
| 380 ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus | 76 % |
| 504 Geologian tutkimuskeskus | 60 % |
| 507 Patentti- ja rekisterihallitus | 56 % |
| 509 Innovaatiorahoituskeskus Business Finland | 15 % |
| 513 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto | 61 % |
| 518 Energiavirasto | 72 % |
| 519 Kilpailu- ja kuluttajavirasto | 80 % |
| 540 Työ- ja elinkeinoministeriö | 61 % |
| **33 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala** | **69 %** |
| 550 Sosiaali- ja terveysministeriö | 74 % |
| 555 Säteilyturvakeskus | 64 % |
| 558 Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus | 72 % |
| 561 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos | 69 % |
| 562 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto | 64 % |
| 563 Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta | 82 % |
| **35 Ympäristöministeriön hallinnonala** | **62 %** |
| 700 Ympäristöministeriö | 53 % |
| 701 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus | 70 % |
| 702 Suomen ympäristökeskus | 66 % |